

PÅ DEN SKÆVE KLINGE...

beretning fra et anderledes cykelløb

Curt Sørensen

På den skæve klinge

Beretning fra et anderledes cykelløb

Januar 2006

ISBN-nr.: 87-989362-5-5

Udgiver:

Landsforeningen af VæreSteder

Jyllandsgade 10, 1. sal

7000 Fredericia

Tlf. 75 92 40 00

Fax 75 92 40 09

Mail: lvsinfo@mail.dk

www.vaeresteder.dk

Manuskript:

Curt Sørensen, cand.phil., udviklingskonsulent

Tlf. 62 20 79 99

Mail: freecomm.cs@mail.tele.dk

Foto:

Tune Andersen, fotograf

Tlf. 38 28 46 00

Mail: info@tuneandersen.dk

DVD:

Lise Jul Pedersen og Rene Jensen

ANTV, Mediehuset Aarhus

Jægergårdsgade 152

8000 Århus C

Tlf. 87 32 11 88

Mail: jp@mediehuset-aarhus.dk

Layout og tryk:

Hanne Bennike

HR Offset A/S

Grejsdalsvej 23

7100 Vejle

Tlf. 75 82 89 11

Mail: hanne@hr-offset.dk

www.hr-offset.dk

Skrift: Minion

Oplag: 1000

På den skæve klinge

beretning fra et anderledes cykelløb

Curt Sørensen

LANDSFORENINGEN AF VÆRESTEDER

INDHOLDSFORTEGNELSE

Prolog.....	side	3
Gentagelsen	side	4
Tilblivelsen.....	side	5
Starten.....	side	7
Ti små cyklister.....	side	8
Alle er dopet	side	9
Idræt og socialt arbejde.....	side	10
Fejebakken.....	side	12
Sundhed.....	side	13
Når enden er nær	side	15
Mål	side	16
Epilog.....	side	18
Frederik Lynge.....	side	20
Henriette Lützen	side	22
Torben Kvist	side	24
Lene Gram Madsen.....	side	25
En landsforening i bevægelse.....	side	26
Uden mad og drikke... ..	side	28

PROLOG

Alle større cykelløb har en prolog. Det har denne bog også.

Bogens emne er et stort og nyskabende etapeløb, som blev planlagt og gennemført af Landsforeningen af VæreSteder under titlen: Tour de Udsat. Løbet blev afviklet fra den 21.-27. august i Det Herrens Aar 2005, og blev, målt i antal deltagere, cykelhold og bevågenhed, intet mindre end en af de største cykelbegivenheder dét år. Løbet forgik på tandemcykler og omfattede seks storslåede etaper, som bevægede sig gennem et sommerklædt Danmark fra København til Vejle, hvor begivenheden blev afsluttet med en større konference.

Løbets deltagere var nuværende og tidligere misbrugere af stoffer og alkohol, og andre som gør brug af væresteder for socialt udsatte brugergrupper. Tour de Udsat var af samme grund andet og mere end et cykelløb. Det var også socialt arbejde. Og væsentligst i denne sammenhæng, så var det en kampagne, som skulle sætte fokus på det gode liv i alle dets afskygninger, på idræt og sundhedsfremme og på en forstærket indsats for de udsatte grupper.

De udsatte grupper er i en stadig risiko for at blive glemt. Gruppen udgør omkring 50.000 mennesker. Her er mennesker uden en seng at sove i, alkoholikere, stofmisbrugere og eksmisbrugere, psykisk syge og andre skæve eksistenser, som i mangel af bedre udstyres med forenklede etiketter og diagnoser. For de udsatte grupper mangler der job, uddannelse og muligheder for at leve et liv med værdighed og udfordringer.

Af samme grund er der brug for at belyse de udsatte gruppers situation og deres egne forventninger til et bedre liv. Der er brug for at tro på ressourcer og viljen til forandring. Og der er brug for at overbevise alle om, at også mennesker, der lever eller har levet et udsat liv, kan meget mere end de fleste vist forestiller sig. Et cykelløb som Tour de Udsat er derfor også en fortælling om viljen til at møde udfordringer og til at gennemføre de mål, man sætter sig – som cykelrytter og som menneske. Samtidig er løbet en fortælling om samarbejde, om fællesskab og nødvendigheden af at hjælpe hinanden, hvis man skal i mål. Intet cykelhold – og intet samfund – er stærkere end det svageste led i kæden.

Bogen har fået titlen ”På den skæve klinge” af flere grunde. For det første er den en hyldest til de 130 cykelryttere og til de mange holdledere og servicemedarbejdere, som havde vilje og mod til at begive sig ud på en vild og strabadserende udfordring. Socialt udsatte er nok kendte for selvdestruktive præstationer, men i

hvert fald ikke for idrætspræstationer og for viljen til at træde igennem i det høje gear. I offentligheden tegner der sig mere et billede af de udsatte eller udstødte som en gruppe mennesker, der er opgivet af alt og alle – og mest af alt af dem selv. Bogen er derfor også et mindre studie i ”skæve” vinkler på, hvad det vil sige at være udsat, hvilket forhåbentlig indebærer, at ”skæve” eller i det mindste nysgerrige mennesker vil finde læsningen interessant. Bogen er samtidig skrevet i stor respekt for en lille ”skæv” Landsforening, som med sekretariatsleder Cliff Kaltoft i spidsen havde modet til at binde an med en så vanvittig idé. Planlægning af et løb som Tour de Udsat er ikke for kyllinger, når man tænker på omfanget af logistik, kompleksiteten i samarbejde og processer, finansieringsbehov, indkvartering og forplejning, pressehåndtering osv.

Bogen er skrevet forskudt og på afstand af begivenheden hen over efteråret 2005. Teksten indeholder beskrivelser af dagbogslignende karakter, som forankrer episoder og begivenheder i forhold til løbets enkelte etaper og samlede forløb. I passager udfolder bogen desuden en række refleksioner og strøtanker over vigtige oplevelser, som er af betydning for forståelsen af kampagnen og dens perspektiver. Endelig indeholder teksten et tredje lag, bestående af portrætlignende interviews med fire af de ryttere, som gjorde turen med. Samtlige interviews er gennemført et par måneder efter afviklingen af selve løbet.

Et cykelløb er først og fremmest krop og fysiske anstrengelser og i langt mindre grad ord og sprog. ”På den skæve klinge” indeholder derfor også en visuel fortælling om løbet og dets mennesker. I den vedlagte dvd skildres Tour de Udsat i et 20 minutters videoprogram, hvor der særligt fokuseres på de idrætsmæssige udfordringer og oplevelser. Programmet er produceret af Lise Jul Pedersen og Rene Jensen fra Mediehuset i Aarhus. Fotograf Tune Andersen er manden bag alle bogens smukke fotografier.

En stor tak til Frederik Lynge, Henriette Lützen, Torben Kvist og Lene Gram Madsen for velvillig medvirken til interviews. Endelig en stor tak til Landsforeningen af VæreSteder, som muliggjorde at jeg kunne deltage i Tour de Udsat og samtidig få mulighed for at fabulere over oplevelsen på skrift.

God fornøjelse og læselyst.

GENTAGELSEN

Benny Andersen, som heldigvis stadig lever i bedste velgående, har i et digt beskrevet sit møde med Søren Kierkegaard, som døde for mange, mange år siden.

Kierkegaard på cykel

Noget er smuttet med tiden
meget var næppe værd at huske
men jeg husker som i går
skønt det er over en uge siden
Søren Kierkegaard komme cyklende
vent lidt så må det være cirka
150 år siden
da var jeg vist ikke født
men never mind
han kommer cyklende ned ad Hjortekærvej
og jeg på vej op
så vi stod af og fik en lille snak
nu vil nogen indvende
at dengang var cyklen ikke opfundet
men sligt anfægter ikke store ånder
og han kunne være noget distræt til tider
Lidt forpustet gav han sig til at illustrere
hvad han lagde i begrebet Gentagelsen

som han stavede med J, altså Gjentagelsen:

Den stadigt gentagne brug af pedalerne
fik hjulene til at dreje rundt
det var så at sige gentagelsen
der drev værket
og øgede lysten til at komme nye steder hen
eller genoplive velkendte steder
Men det mest geniale ved cyklen var
at man kunne begge dele på en gang
man sad på samme sted
og kunne ved hjælp af gentagelsen
flytte stedet med sig
man kunne således cykle fra det indre København
og helt ud til Hjortekær og Dyrehaven
og opleve en masse herlige steder undervejs
uden selv at røkke sig af stedet
Ja det var jo længe før man fik TV
Så smuttede han videre på sin cykel
jeg så ham ikke siden
og slet ikke før
muligvis aldrig
men det med gentagelsen husker jeg
og meget kan man sige om Kierkegaard
men manden vidste sgu hvad han talte om

Fra prosa- og digtsamlingen: Denne kommen og gåen, 1993

TILBLIVELSEN

Cykelsport forbindes ofte med noget elitært og med ekstreme enkeltmandspræstationer. Men virkeligheden er, at cykelsport er for alle. Samtidig er det sundt og sjovt, og oplevelsen bliver ikke mindre af, at der køres på tandem – der kan køres stærkt, når der er to til at træde igennem, og så er der hele tiden en makker at dele oplevelsen med.

Planlægningen af Tour de Udsat tog godt et års tid. Det er en kæmpe opgave at få et cykelløb af den størrelsesorden stablet på benene. Der skal søges penge og skaffes sponsorer, samarbejdet med en lang række forskellige parter skal etableres, der skal søges tilladelser, ruter og etaper skal beskrives osv. Hertil kom et meget stort arbejde med at få skabt kontakt til de mange brugere ude på værestederne, som løbet blev lavet for. I udgangspunktet var det jo ikke sådan, at der i Landsforeningen af Væresteders medlemskreds stod et par hundrede glade og veltrænede cykelryttere og ventede på at komme med ud på en fysisk krævende cykeltur. Lederne på værestederne kunne sagtens se ideen, men i forhold til mange af brugerne var der brug for noget særligt: Arbejdet med sammensætningen af de enkelte hold var i sig selv en vigtig proces.

Et væsentligt formål med Tour de Udsat var at sætte fokus på idræt og motion som vigtige elementer i det sociale arbejde, som foregår ude på værestederne. Løbet skulle bl.a. give inspiration til, at man lokalt satte idræt og motion på dagsordenen, og at man op til løbet fik arbejdet med kondition og fysisk træning. Udmeldingen fra Landsforeningen var følgende: Vi stiller 5 tandemcykler til rådighed for hvert hold, vi sørger for cykelhelme, trøjer, tasker, følgebiler og andet grej, ligesom Landsforeningen afholder alle udgifter i forbindelse med holdets deltagelse i løbet. Værestedet og holdet forpligter sig på sin side til at prioritere opgaven, gennemføre motionsprogrammer og træningsforløb og selvfølgelig til at deltage i det endelige løb. Aftalen indebar tillige, at de hold, der deltog i og gennemførte Tour de Udsat, også efterfølgende kunne disponere over og bruge cyklerne i det videre sundhedsfremmende arbejde.

Interessen for at deltage var overvældende, og i udgangspunktet var der langt flere interesserede deltagere end projektet havde mulighed for at tilgodese. I løbet af et par måneder blev der gennemført møder og besøg rundt i det ganske land, hvor løbet og dets idé blev gennemdrøftet. Og efterhånden blev der dannet en række hold med udgangspunkt i Landsforeningens egen medlemskreds af væresteder for nuværende og tidligere stof- og alkoholmisbrugere. Samtidig blev der plads til et hold fra SAND – Sammenslutningen af Nærudvalg i Danmark – som primært virker på hjem-

løseområdet, og på falderebet indgik også Kongens Ø, som er en stoffri behandlingsinstitution, i feltet. Tour de Udsat havde fået et felt på i alt 13 hold, nemlig:

Thy Tramperne

bestående af brugere fra værestedet Rampen i Thisted

Team Kagshuset

bestående af brugere fra værestedet Station BAF i Herlev

Bane 7 Re-Tour

bestående af brugere fra På Banen, Café 7'eren og Tur/Retur i Svendborg

H.C.Anderledes

bestående af brugere fra værestederne Lyset, Mælkevejen og Blochhuset i Odense

Team Regnbuen

bestående af brugere fra Værestedet Regnbuen i Kolding

Humlebien Skælskør

bestående af brugere fra Humlebien og Café Solstrålen i Skælskør

Team Himmelblå

bestående af brugere fra værestedet Café Himmelblå i Vejle

Team Fred-i-Ricia

bestående af brugere fra Solstrålen, Stedet, Kontaktstedet Korskær og Havnekiosken i Fredericia

Pedal 4

bestående af brugere fra værestederne Perron 4 og Ørkenens Sønner i Randers

Team Værestedet Esbjerg

bestående af brugere fra Værestedet i Esbjerg

CSSU Århus

bestående af brugere fra væresteder med tilknytning til Center for Særligt Socialt Udsatte i Århus

Team SANDsynlig

bestående af brugere med tilknytning til Sammenslutningen af Næruvalg i Danmark

Team Kongens Ø

bestående af brugere i behandling på Kongens Ø i Helsingør

På samtlige hold blev der i større eller mindre grad trænet og cyklet i månederne op til løbet. Flere med udgangspunkt i egentlige træningsplaner, og for mange vedkommende med cykelkyndig bistand fra Danmarks Cykle Union og breddekonsulent Bent Nielsen, som drog rundt i landet for at deltage i træningsture

med holdene. Hvert hold talte 10 ryttere, en holdleder og en servicemedarbejder samt et varierende antal reserver.

Samarbejdet med DCU var en stor gevinst. Fra første færd blev henvendelsen fra Landsforeningen modtaget med positiv interesse og opbakning. Formand for DCU, Peder Pedersen stillede sig i spidsen for projektet som protektor, ligesom DCU bidrog med solid manpower, viden og erfaring. Betydningen heraf kan næppe overvurderes.

Fastlæggelse af løbets koncept og reglement var en opgave for sig og en særlig udfordring for samarbejdet. I DCU har man forstand på cykelløb. I Landsforeningen har man forstand på væresteder og socialt arbejde for udsatte brugergrupper. At gennemføre et løb på tandemcykler er i sig selv et kraftfuldt socialt signal – løbets mindste enhed er ikke den enkelte rytter på sin egen racercykel, men et makkerpar som skal samarbejde om at køre på tandem og gennemføre et etapeløb. Samtidig skal man være sig for efterligningen. Man skal ikke efterligne et rigtigt cykelløb eller lade som om. Et cykelløb har sin egen logik, som man ikke skal kimse af. At ville vinde er en stærk drift, ligesom bestræbelserne for at undgå at tabe er mindst lige så stærk. Uden konkurrence, intet cykelløb. Tour de Udsat udviklede derfor et særligt koncept, som på den ene side vægtede samarbejdet og fællesskabet højt samtidig med, at der selvfølgelig var indbyggede konkurrencer med tidtagning og point. Samtidig var løbets konkurrenceelement tøjlet som en konkurrence mellem de deltagende hold – og ikke som en konkurrence mellem de enkelte tandemer. Der er mange måder at vinde på – det ved man særdeles godt, når man har prøvet at tabe i det meste. I stort og småt har det i tilrettelæggelsen af løbet været en afgørende ambition at sikre oplevelsen af, at alle ved blot at gennemføre ville blive vindere, samtidig med at der undervejs skulle kunne konkurreres i mere traditionel forstand.

Tour de Udsat indeholdt seks etaper:

1. etape: København - Roskilde, 50 km
2. etape: Roskilde – Næstved, 74 km
3. etape: Svendborg – Odense, 54 km
4. etape: Odense – Fredericia, 58 km
5. etape: Fredericia – Kolding, 52 km
6. etape: Kolding – Vejle, 53 km

Alt i alt knap 350 km. Hertil kom distancen af de indbyggede konkurrencer, som var lagt ind i forbindelse med hver etape: Prologens tempokørsel, australsk forfølgelsesløb, sprint, slalom og behændighedskørsel, holdtidskørsel og bjergtidskørsel. En betragtelig udfordring for alle.

STARTEN

Præcis kl. 12 søndag den 21. august gik startskuddet på Rådhuspladsen i København. Socialminister Eva Kjer Hansen løftede startpistolen, og da skuddet lød, kørte 13 hold, 130 cykelryttere, 20 følgebiler, anhængere, motorcykler, pressefolk og færdselspoliti ud af Vesterbro med kurs mod Valby Bakke og Roskilde. Et felt på et par kilometer, når der blev kørt i kortege – et storslået og sikkert mærkværdigt felt at skue. Opbakningen var fantastisk. Mange var kommet til på Rådhuspladsen, og mange havde taget opstilling på ruten ud af København, hvor kortegen af funkende nye cykler, biler og motorcykler blev mødt med klap, piften og opmuntrende tilråb: Stærkt gået, gi' den gas gutter, vi ved, I kan, kom så... Forrest i kortegen kørte de københavnske hold omgivet af VIP-ryttere som, på ekstra tandem, cyklede med på dele af den første etape: Socialminister Eva Kjer Hansen og bestyrelsesformand i Landsforeningen Ea H. Damgaard, protektor Peder Pedersen og formand for Sygekassernes Helsefond Inga Skjærris Nielsen, Social- og arbejdsmarkedsborgmester Bo Asmus Kjeldgaard fra Københavns Kommune og journalist Lene Winther fra dagbladet Politiken samt en række gode folk fra Socialministeriets 4. kontor.

Forud for starten var gået par hektiske døgn med at få de sidste detaljer på plads: Afhentning af følgebiler hos Hertz Biludlejning, mærkning og sponsorskiltning af bilerne, pressekontakt og modtagelse og briefing af de enkelte hold efterhånden, som de dukkede op i København.

Pressemæssigt kom Tour de Udsat godt fra land. Ugen inden løbets start havde der været et fint indslag i TV-2's Go' Morgen Danmark med deltagelse af socialministeren, Cliff Kaltoft fra Landsforeningen og én af løbets ryttere, Henriette Lützen fra Team Himmelblå i Vejle. Men også på anden vis havde løbet og dets idé fået en fyldig omtale gennem en lang række avisartikler og indslag på lokale og regionale radio- og TV-stationer. Også starten blev dækket af TV-2 Nyhederne og TV-2 Lorry, som begge producerede fyldige indslag til brug for aftenens nyhedsudsendelser.

I smukt sommervejr rullede den store kortege ud af byen med kurs mod Gundsøllille, hvor løbets første konkurrence blev afviklet. Alle gik ind i tempokørslen over de 3 km. med stor vilje og gejst. Der blev trådt igennem i en grad, så rytterne på det nærmeste væltede af cyklerne i udmattelse i mødet med målstregen. En ting er kortegekørsel i adstadigt tempo, hvor det gælder om at hænge på og holde sin plads i feltet, noget ganske andet er kampen mod tiden og udfordringen til samarbejdet på cyklen, når der skal køres rigtig stærkt i konkurrence med alle de andre. Også på

etapens anden konkurrence, det australske forfølgelsesløb, blev der for alvor trådt igennem.

Stændertorvet i Roskilde var rammen om etapens afslutning. Der var velkomst v/borgmester Bjørn Dahl. Det store felt pustede ud i teltet på torvet, der var mad og drikke, og der var – ikke at forglemme – præmier til etapens vindende hold samt uddeling af løbets Fair-biking pris. En pris, som hver af de følgende dage, efter afstemning blandt alle løbets ryttere, blev uddelt til det hold, der havde kørt mest fair, hjælpsomt og hensynsfuldt.

TI SMÅ CYKLISTER

Store cykelløb er en slags skrifttestol, hvor den enkelte står over for livets store spørgsmål: Hvad er det, jeg har gang i, hvad er meningen med det, jeg gør, og rækker viljen og kræfterne? Et cykelløb som Tour de Udsat har den egenskab, at alle på et eller andet tidspunkt får en krise og forvandles til tudefranze og pivskider. Kriserne indtræffer for de aktive ryttere, men også for holdledere og officials, fordi løbet på alle måder er en ekstraordinær udfordring og belastning – fysisk, mentalt og socialt. Kriser har den virkning, at de skræller alle lag af forstillelse af mennesker og forstørrelse eller synliggør vores problemer og ressourcer. Samtidig er et cykelløb også et slag terrarium, hvor vi som tilskuere kan betragte sjælsstyrke og karakterbrist i eksemplarisk forstørrelse. Beskedenhed, praleri, slaphed, vilje, empati, rådvildhed eller sindsro – dyder og laster tegnes op med den fede tusch. Således også på Tourens første etape fra København til Roskilde.

Den første etape var hård. I første omgang måske ikke så meget på grund af de fysiske udfordringer, men mere fordi alting var nyt og uprøvet. Hvordan skal der køres i så stort et felt, kan jeg enes med de andre, kan jeg rumme de aktive misbrugere, når jeg selv er clean, eller vil de stoffris englevinger skygge for min oplevelse, når jeg selv har et aktivt misbrug, og kan jeg klare udfordringen og den disciplin, som ligger i løbets rytme mht. tempo, forplejning og pauser? Mange spørgsmål har trængt sig på netop den dag, ikke blot

for løbets ryttere, men for alle implicerede. Og hvordan med løbets politik omkring indtagelse af stoffer og alkohol, kan den overholdes?

For et enkelt hold blev det særligt svært på førstedagen. Da Roskilde dukkede op i horisonten, blev tørsten for overvældende hos Thy Trammerne. Holdledere og stab gjorde alt, hvad der var muligt for at mane til besindighed og forståelse for den politik, som var løbets, og som samtlige hold og deltagere havde accepteret inden starten. Men lige lidt hjalp det. Inden etapens afslutning havde de fleste af holdets ryttere reelt smidt håndklædet i ringen med en klar udmelding om, at nu skulle der drikkes. Alt andet var simpelt hen for hårdt, for træls og for udsigtsløst.

Enden på den historie blev, at ni mand – altså næsten et helt hold – valgte at stå af i Roskilde. De blev ikke smidt ud, men traf selv valget, da krisen indtraf, og løbet og dets regler alligevel blev for svære at leve med. Togturen hjem til Thisted har været lang.

Tilbage i løbet blev en enkelt rytter fra holdet, Kim Andersen, blandt venner kaldet Efram eller i bestemt ental - Thytrammeren - som han straks blev døbt af alle de andre ryttere. Respekten for hans beslutning, mod og vilje var enorm. Tour de Udsat havde fået en vaskeægte helt. I dagene der fulgte, blev Thytrammeren mødt med en enestående respekt og opbakning. Han modtog løbets Fair-biking pris for både en enkeltetape og den samlede slutstilling, og han fik undervejs følgeskab af forskellige makkere, som hver og én forfulgte den ambition, som Eframs beslutning havde mejslet i cyklens stel: Thy Trammerens sidste tandem skulle i mål, helt i mål!

Oplevelsen blev en eksemplarisk understregning af løbets etik eller grundholdning: I Tour de Udsat blev ingen smidt hjem eller udelukket. Eksklusion og udstødelse fra fællesskabet er der så rigeligt af i forvejen, men i mødet med løbets regler kunne man selv træffe beslutningen eller afgørelsen om at stå af eller at blive. For nogen vil det sikkert opleves som en fortænkt eller teoretisk forskel, i praksis er forskellen betydelig.

ALLE ER DOPET

På den første etape havde Tour de Udsat følgeskab af en fotograf og en journalist fra TV-2 Nyhederne. Midt i den hektiske afvikling af løbets første dag blev der gjort meget for at svare på spørgsmål og for at forklare løbets idé og hensigt. Stor var også imødekommenheden fra løbets ryttere med hensyn til at stille op til interviews og baggrundshistorier - også selv om et nok så lille klip af eget kontrafej i en landsdækkende nyhedsudsendelse nok kan kalde på et par ekstra overvejelser, når man kører med i et løb for misbrugere, eksmisbrugere og andet godtfolk.

Stor var derfor overraskelsen, da indslaget blev vist, og rytterne om dets vinklinger og prioriteringer spredte sig blandt det trætte felt. Indslaget havde humor og var for så vidt livsbekræftende nok i sit forsøg på at finde de alternative og skæve vinkler på begivenheden. Problemet var mere en række ledsagende påstande, som blev leveret tungt og forudsigeligt som kokasser fra en højrøvet ko. Af indslaget fremgik det således, at alle løbets deltagere var dopet, at alle løbets deltagere var misbrugere, og at doping generelt var tilladt. Alle tre påstande var forkerte, og gav af samme grund anledning til en del frustrationer, skuffelser og overvejelser. Dels blandt løbets ryttere og holdledere, men også blandt løbsledelsen. For mange eksmisbrugere gik skuffelsen på, at venner, bekendte og nærmeste familie med rette kunne komme i tvivl om, hvorvidt deltagelse i løbet nu vitterlig lå i forlængelse af en god beslutning, når tv-indslaget blot fastslog, at her var alle dopede. Og for holdlederne betød indslaget endnu en kraftig diskussion om, hvordan løbets rusmiddelpolitik skulle håndhæves, og hvordan vi i øvrigt kunne komme så galt af sted med pressehåndteringen. Også i løbets ledelse blev indslaget nøje drøftet - dels i forhold til den videre pressedækning og strategien herfor, dels i forhold til sponsorerne i bl.a. Danmarks Cykel Union og Danmarks Idræts Forbund og dels i forhold til Landsforeningens og løbets omdømme som sådan.

I den dialog, der efterfølgende fulgte med TV-2, fik Tour de Udsat og Landsforeningen af VæreSteder en uforbeholden undskyldning, og de fejlagtige oplysninger blev dementeret i endnu et nyhedsindslag, som blev sendt på løbets sidste dag. I situationen var oplevelsen ikke god, og alle havde helst været den foruden. Ingen tvivl om det. Men set i bakspejlet var hændelsen med til at skærpe koncentrationen omkring, hvad der reelt foregik i løbet, og hvordan vi bedst muligt fik formidlet det. Det omtalte nyhedsindslag virkede tilbage på løbet og skabte en meget fin opmærksomhed på, at alle havde et fælles ansvar for, at Tourens idé blev formidlet i størst mulig overensstemmelse med løbets og deltageres virkelighed. Tourens ønske om at komme bag om de mere stereotype etiketter som "stofmisbruger" eller "narkoman" - eller hvad der nu ellers måtte være i omløb af gængse offentlige betegnelser, kunne ikke lykkes, med mindre der

blandt de forskellige hold og deltagere var selvjustits og betydelig hensyntagen til hinanden.

Løbets rusmiddelpolitik blev i god tid inden løbet udarbejdet i et tæt samarbejde med samtlige holdledere. I fællesskab blev man enige om, at indtagelse af stoffer og alkohol ville være i klar modstrid med løbets idrætsmæssige og sundhedsfremmende sigte. Af samme grund var der forbud mod alkohol eller indtagelse af andre rusmidler under løbets afvikling og i start- og målområder. Samtidig skulle løbet kunne rumme mennesker, for hvem indtagelse af alkohol og andre rusmidler ville være en del af hverdagens rutine. Men Tour de Udsat var ikke nogen hverdagsbegivenhed, det var et seriøst cykelløb med mulighed for naturlig frisættelse af endorfin, hvor færdselsregler, promillegrænser og Danmarks Idræts Forbunds antidopingregulativ m.m. skulle overholdes. Alle præparater ud over metadon og andet lægeordineret medicin var ikke tilladt, og løbets egen læge ville selvfølgelig være opmærksom herpå. Endelig indeholdt rusmiddelpolitikken en klar anerkendelse af deltagernes forskelligheder - også hvad angår "det lavest mulige funktionsniveau". Løbet skulle strække sig så langt som muligt for at kunne rumme alle hold og samtlige deltagere. Bredde, rummelighed og accept af hinanden blev vigtige forudsætninger for at komme i mål - som rytter, som løb og som kampagne. Det var samtidig levendegjort socialpolitik, men nok svært at få styr på, hvis man er for fastlåst i de journalistiske klichéer. I hvert fald var kombinationen af cykelløb og udsatte mennesker i første omgang en større udfordring, end man magtede på nyhedsredaktionen den dag.

IDRÆT OG SOCIALT ARBEJDE

Anden etape blev en stor og flot oplevelse, som var imødeset med stor spænding. Der var tale om løbets længste etape, kongeetapen, på intet mindre end 74 km fra Roskilde til Næstved, med indlagt sprintkonkurrence ved Haslev. Vejret var smukt, høj sol og en jævn sidevind fra vest på det meste af ruten. Der blev kørt flot og disciplineret, om end feltet for en stund blev splittet, da nogle af holdene missede et par væltede skilte, der afmærkede den sydgående rute ned over Sjælland. På markerne var høsten i gang. Ved vejsiden omkring Vollerslev græssede en flok Angus kvæg, som med stoisk ro betragtede det besynderlige opbud af svedige, magre, tykke, tatoverede og mærkede mænd og kvinder, der kæmpede sig vej. Hvis kører ellers kan tænke, har de nok tænkt deres.

Sprinten blev en intens oplevelse, som stillede store krav til ryttere og grej. Kæde efter kæde knækkede eller sprang af, når trådet blev for urytmisk eller gearret for højt. Og risikoen for alvorlige styrt var overhængende, når krampen brød sammen, eller kæden sprang af i høj fart, og cykel efter cykel slog ud i banen. Men egentlige styrt slap vi for. Som de store cykelkommentatorer Mader og Leth ville ha' sagt, så var denne etape et studie i sammenbidt vilje og koncentreret energi. Alle som én sled sig igennem på landevejene og gav alt, hvad der var menneskeligt muligt under konkurrencen. Løbet og rytterne trådte i karakter.

Anden etape blev en understregning af de kræfter, der slippes løs under et cykelløb. Trangen til at gøre sit bedste, til at overskride grænser og lysten til at vinde bliver for alvor synlig og kan i faser støde voldsomt sammen med hensynet til kammeratskab, fællesskab og samvær. Der blev råbt, og der blev skreget, der blev tippet og bedt om omstart og opsamlingsheat, når uretfærdigheder som tekniske uheld med en ødelagt kæde indtraf. Cykler blev løftet og smidt i asfalten i åbenlys frustration og raseri. Fuck den og fuck dig! Holdledere og mekanikere var på hårdt arbejde.

På de indre linjer i staben gav anden etape, men også etaperne der fulgte, anledning til mange nødvendige diskussioner. Beslutningen om at fokusere på det enkelte holds sammenhængskraft og præstation i forbindelse med løbets præmier og pointsystem kom under pres. Var det ikke rimeligt også at give los for den enkelte tandems præstation, og var det ikke rimeligt at fyre mere op under holdledernes tilsyneladende langmodighed og noget tilbagelænende tilgang til løbsdirektiver, pauser osv.? Og var det ikke rimeligt med en mere konsekvent tilgang til forsyndelser mod påbud om brug af cykelhelme, brud på færdselsregler og løbets rusmiddelpolitik? Hvad med eliten og hvad med bredden? Og hvad med ønsket om at få flest mulig med i mål uden at ty til udelukkelse? Klassisk konkurrence, stram effektivitet og organisering i sammenstød med fællesskabets mange nuancer og grundlæggende sociale hensyn. Ingen let balancegang, og derfor heller ikke en diskussion, som kalder på lette eller entydige svar. Men det er under alle omstændigheder en understregning af de mange spørgsmål og overvejelser, der er i spil, når idrætsorganisationer og socialt arbejde skal finde sammen. Det er også et eksempel på de indbyggede konflikter og dilemmaer, man så udmærket kender fra idrættens egen verden. Tour de Udsat viste, at enderne kan bindes sammen, at det kan lade sig gøre, når man forstår at udnytte hinandens viden og kompetencer, når man anerkender forskellighederne i hinandens viden, og når der i øvrigt er en positiv vilje til at gøre arbejdet færdigt, når man først har sat sig i sadlen.

Der er brug for et større samarbejde mellem idrættens organisationer og det sociale arbejde. Tour de Udsat viste en vej – det samme har f.eks. Projekt Ombold gjort gennem de tilbagevendende turneringer og Danmarksmesterskaber, som er blevet afholdt i gade fodbold. De Hjemløses Hus i København har med Projekt Ombold været med til at understrege, at fodbold og idrætsfællesskaber selvfølgelig kan etableres også blandt hjemløse og andre af gadens folk. Fodbold er for alle, det samme er cykelsport og megen anden idræt, men der er brug for at tænke nyt

i forhold til udmøntningen af den offentlige støtte, foreningsformer og samarbejde, hvis idrætslivet og idrætsfællesskaberne for alvor skal få en positiv betydning for de mest udsatte grupper.

Hos Peder Pedersen og Danmarks Cykel Union var der fra første færd en klar anerkendelse af perspektivet i samarbejdet om Tour de Udsat. Idrættens sociale ansvar var ikke blot en køn overskrift i diverse idrætspolitiske programmer, men også en helt praktisk udfordring, der skulle bindes an med. Hos DGI, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, som ser en særlig opgave i at støtte den folkeligt forankrede breddeidræt, var udfordringen knap så oplagt. Under forberedelsen af løbet gik der i hvert fald det meste af et halvt års tid med diverse møder og korrespondance, inden DGI endelig takkede nej til at deltage, hvilket i øvrigt skete med henvisning til, at man umuligt kunne indgå i et ligeværdigt samarbejde om Touren, når Landsforeningen af VæreSteder på forhånd havde allieret sig med en protektor, der samtidig var formand for et specialforbund under Danmarks Idræts Forbund. Set nede fra og med rytternes briller forekom den udmelding besynderlig. Når de store og velbjergede slås, bliver de små klemte. Længere fremme i planlægningsfasen indgik Danmarks Idræts Forbund i projektet med økonomisk støtte og opbakning til den afsluttende konference.

FEJEBAKKEN

Et cykelløb er et fantastisk billede på mange af de konflikter og dynamikker, vi i øvrigt skal forholde os til. Et cykelløb er et slags samfund i miniformat, en fælles organisme bundet sammen af fælles rammer, regler og værdier - skrevne som uskrevne. Og dermed bliver cykelløbet, som så megen anden idræt, en fascinerende fortælling om os selv og vores evne til at håndtere det store spil.

I Tour de Udsat var der ryttere og hold, der elskede at ligge foran, fordi de evnede det. Der var et større hovedfelt, og der var en "gruppetto", dvs. den gruppe af ryttere, som helt nede bagest skulle finde et fælles tråd for at hjælpe hinanden med at komme i mål. Allerbagest kommer den sidste servicevogn, Fejebakken, der, som ordet antyder, skal feje op, dvs. opsamle de ryttere som af den ene eller anden grund er stået af. I et professionelt etapeløb, som f.eks. Tour de France, er en tur med Fejebakken et definitivt farvel til løbet. I Tour de Udsat kom man med igen, når man var parat.

Hvor mange der ender i gruppettoen, er betinget af flere forhold. Når almindeligheder som gode ben og dagsform er nævnt, så er de afgørende faktorer tempoet, som sættes i front, og de enkelte holds evne til at samarbejde og støtte hinanden. Jo højere tempo, jo mere udsat - kunne man fristes til at sige. Men sammenhængskraften eller udskillelsen i et løb er

naturligvis også afhængig af rutens udfordringer og beskaffenhed og af den støtte og opbakning, rytterne får undervejs. Der er forskel på at køre ned af bakke eller op, og der er en verden til forskel på, om man kører for sig selv, sammen med en makker eller for et hold. Og så fremdeles.

Fejebakken og dens funktion er interessant: Er den med i løbet som en konstant påmindelse om, at de svageste kan give op og dømmes ude - eller er det Fejebakkens opgave at holde rytterne inde i løbet? Mogens Larsen fra DCU, som kørte Fejebakken på det meste af Tour de Udsat, udtrykte sig meget præcist om spørgsmålet: "Spørg aldrig en rytter om han har givet op, for så gør han det. Du kan se det i øjnene på ham". Efter den devise blev der givet hjælp af Fejebakken, og af løbets læge - og alle, der af den ene eller anden grund måtte stå af, fik aldrig den letteste løsning præsenteret som første udvej. Resultatet blev da også, at udskillelsen var minimal og gennemførelsesprocenten høj, selvom løbet tiltog i intensitet og belastning.

Graden af udskillelse handler derfor ikke blot om, hvad der sker i løbets front, men også om hvad der foregår på bagsmækken. Hvis ikke man holder sammen, og spredningen bliver for stor i gruppettoen, splintres den og efterlader hver enkelt i sin egen fortvivlede kamp, hvor man er langt mere udsat for vind og vejr, for selvynk og indre dæmoners lokkende hvisken om opgivelsens lindring. Flere af de stærkeste hold og ryttere på Tour de Udsat lod sig undervejs falde tilbage og hjalp hårdt trængte makkere i et samarbejde, der var forbilledligt. Det blev en æressag at hjælpe Thytramperen og andre igennem en etape, når der var ekstra brug for opmuntring og læ på en rute, der var hård.

Og etaperne blev hårdere og hårdere, efterhånden som feltet med tredje og fjerde etape bevægede sig hen over Fyn. Vejret var stadig i sit milde sommerlune, men de mange kilometer og benhårde konkurrencer sad efterhånden i benene. Gamle skader og skavanker på krop og sjæl dukkede op i takt med den øgede belastning.

SUNDHED

Dagsrytmen under et cykelløb som Tour de Udsat er en ganske stram affære, der kræver et vist mål af disciplin. Morgenmad fra kl. 8, møde i startområdet omkring kl. 10, opmarching af cykler og følgebiler, indskrivning, løbsinstruktion, officielle taler, start, gennemførelse af kortegekørsel, frokost ude på ruten, gennemførelse af konkurrencer, mere kortegekørsel, måltagning, taler og officiel modtagelse sidst på eftermiddagen. Hertil kommer al pressehalløj og snakken med gode venner, bekendte og tilskuere, aflevering og pålæsning af samtlige cykler på en medfølgende lastbil osv. Omkring kl. 17 aftensmad i målområdet i ly under det telt, som hver dag blev rejst til formålet. Hertil endnu flere taler, annoncering af løbsresultater fra den pågældende etape, præmiering og tilbagemeldinger på særlige oplevelser eller hændelser. Omkring kl. 19 udlevering af nøgler til nattens indkvartering, mere transport, et hurtigt bad, omklædning og eftersnak om dagens begivenheder med hold og holdleder. Dernæst hvile og søvn afhængig af behov og gemyt. For de fleste blev der vist sovet godt.

Rytmen gentog sig over seks dage med enkelte variationer, hvor dagene blev endnu længere, fordi hele karavanen f.eks. skulle flyttes til Svendborg, hvor byen og borgmesteren var vært for en aftenreception eller som i Fredericia, hvor der på Rådhuspladsen var arrangeret en aftenkoncert for en meeget træt Tourkaravane.

En sådan rytme vil opleves som uvant og anstrengende for de fleste, men sundt er det jo med masser af frisk luft, fysiske udfordringer, regelmæssige måltider og søvn. Til trods for de fysiske udfoldelser, var der mange som tog adskillige kg. på i løbet af ugen, fordi der var sund appetit og god mad med rigelige kulhydrater og proteiner, og fordi gamle vaner blev brudt eller lagt på hylden for en stund. Og for alle betød Touren og hele projektet et gevaldigt løft for kondition og fysik. Da projektet startede med træningsforløb ude på værestederne, var der brugere, som ikke var i stand til at cykle mere end 200 m. De endte med at køre mere end 350 km.

Tourens læge, Louise Amstrup, var en skarp observatør af den almindelige sundhedstilstand i feltet. Som læge på Touren var opgaven først og fremmest at yde akut hjælp i forbindelse med styrt og andre alvorlige situationer, hvor der var brug for lægefaglig bistand og en hurtig indsats. Der var styrt undervejs, og også to deltagere der udgik og måtte hjem på grund af kroniske lidelser og gamle skavanker. Men heldigvis var der ingen alvorlige uheld.

Med et glimt i øjet nedkradsede lægen en lille summarisk rapport fra indsatsen undervejs. Den indeholder f.eks.: Forbrug af 5 ruller sportstape og lidt gaffa, 237 tubeklem kopattesalve mod aberøv, uddeling af 38 plastre, 17 foredrag om elastikbinds elendige støtteeffekt, 31 instrukser om sårvaske med vand og sæbe, 956 opfordringer til hyppigere væskeindtag, 25 småforedrag om korrekt ernæring, 189 besøg i medbragt apotek, 1 kirurgisk indgreb i lokalbedøvelse, 72 anmodninger om køkultur i konsultationen, 48 knæundersøgelser, 29 foredrag om kamfercremers manglende dybdevirkning, 9 kompresforbindinger, 8 recepter på glemt medicin hjemmefra, 5 henstillinger om ikke at tisse i konsultationen eller grøftkantens operationsstue, 1 nystartet astmabehandling, beroligelse af holdkammerater og holdledere samt en masse omsorg og verbale kindnusserier til trætte ryttere.

Til gengæld var der alt for få vejledninger i rygestop, hvilket der ellers kunne være god brug for. På intet tidspunkt var Tourens læge udsat for noget som helst pres for at udlevere stærk medicin – smertestillende eller beroligende. De fleste – Louise Amstrup ikke mindst - var imponerede over at være med i felt, hvor der blev kørt med så stort livsmod og engagement til trods for gamle sygdomme og skavanker. Mange kørte med gamle knæskader og knækkede korsbånd, som der aldrig var blevet gjort noget ved, og hvor der var brug for opfølgning hos egen læge. Mange af løbets ryttere berettede undervejs om oplevelsen af nærmest uoverstigelige barrierer i mødet med sundhedsvæsenet og om en særdeles ringe kontakt til læger og sundhedsvæsen i spørgsmål om misbrug, afvænnings og behandlingsmuligheder.

I et større samfundsmæssigt perspektiv er det værd at overveje, hvordan vi bruger pengene, og hvad vi får for de penge, vi bruger. Hvor mange penge kan vi f.eks. spare på kontrol og strafforanstaltninger i misbrugsindsatsen, hvis vi har modet til at anerkende, at der er brug for at gå nye veje? Og hvor mange penge kan der spares i social- og sundhedsvæsenet, hvis sundhedstilstanden blandt de udsatte grupper bliver forbedret?

NÅR ENDEN ER NÆR

Et løb som Tour de Udsat udvikler hurtigt en lang række ritualer. Hver dag kaldte på sin egen hyldest til det vindende hold i etappen, på førerholdet i den samlede stilling, på det sejrende hold i Fair-bike konkurrencen, på de mest fightende osv. Præmier og gaver skortede det ikke på i kraft af den opbakning, løbet havde fået fra de mange sponsorer. Der var stor glæde og begejstring blandt rytterne, når holdene blev kaldt frem. Stående applaus hører ikke blot hjemme i teatrets verden – det forekom også i Tourens telt. Spontant, gribende og mest lydeligt, når hyldesten gjaldt hold, der ikke havde været på podiet før eller hold, som havde haft en særlig vanskelig dag. Kun få har oplevet en hyldest, som den Efram fik. Fem gule vimpler, tildelt det hold, som var i front i den samlede stilling, blev fuldgyltige erstatninger for den gule førertrøje. Grønne vimpler blev uddelt til det hold, der efter afstemning havde vundet dagens Fair-bike pris. Hertil kom gule plysællinger, gule vandflasker og kunstfærdig keramik med Tour logo, alt sammen uddelt efter et sindrigt pointsystem og kreativ gefühl. Ude på ruten var der aldrig tvivl om, hvilke hold der var i front efter gårsdagens hændelser, når de gule og grønne vimpler blafrede i vinden. Sejre, vimpler og festivitas trak overskrifter i dagens aviser, og der blev givet adskillige interviews til radio og tv. Thytrampelen blev berømt i Thisted, Team Regnbuen i Kolding, Humledrengene på det meste af Sydsjælland og Team Værestedet i Esbjerg på den jyske vestkyst blandt fiskere og klitfogeder. Landsforeningen af VæreSteder og Cliff Kaltoft var her, der og alle vegne i den uge, det stod på.

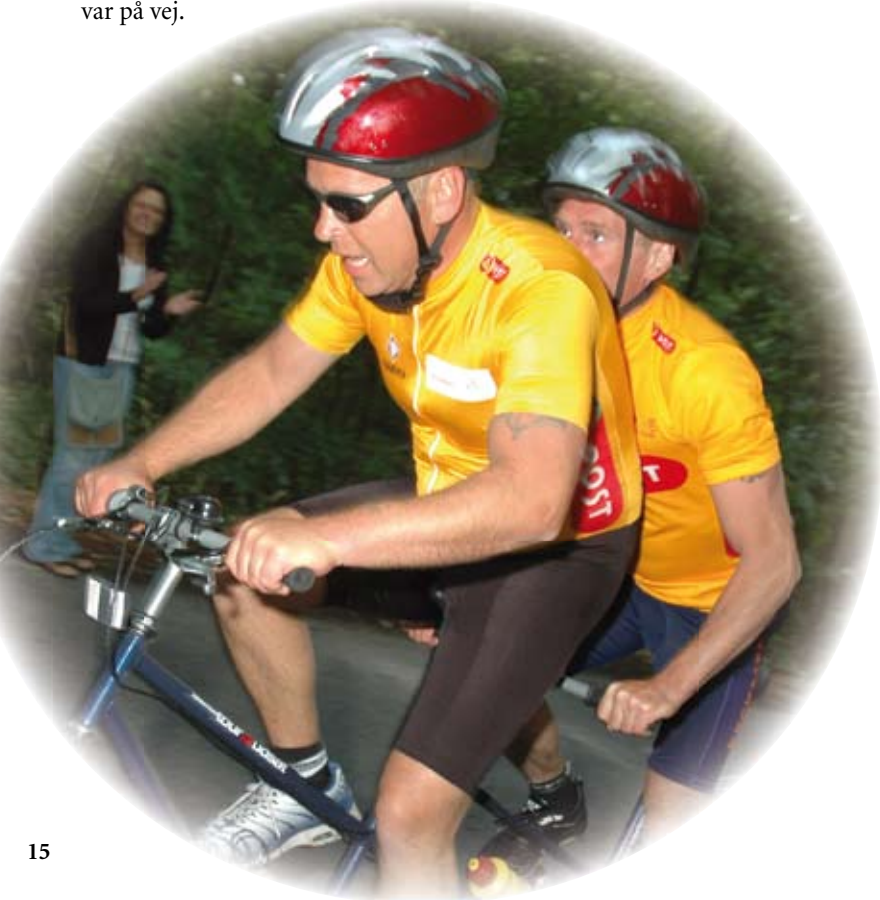
De to etaper på Fyn var en stor oplevelse. Modtagelsen i Svendborg og Odense var storslået og på alle måder vellykket. Konkurrencen på Odense Cyklebane stillede store krav til balance, teknik og koordination, og blev et fint supplement til mange af de andre konkurrencer, som mest af alt kaldte på rå kraft og fysik. Jo længere løbet skred frem, jo mere interesseret blev der spurgt til point, beregninger og resultatlistor. Hver eneste dag var computeren på overarbejde i en af stabsbilerne for at udregne den aktuelle stilling mellem de 13 hold og 61 tilbageværende tandemcykler.

I spidsen for løbet blev der kæmpet særligt hårdt mellem Team Fred-i-Ricia og Team Kongens Ø, skarpt forfulgt af Humlebie Skælskør, Bane 7 Re-Tour fra Svendborg, Team Himmelblå fra Vejle og H.C.Anderledes fra Odense. Da løbet gik ind i sin afsluttende fase var intet afgjort, meget kunne endnu ske, om end der tegnede sig et par favoritter i front. Fjerde etapes holdtidsskørsel omkring Brenderup på Fyn blev et sandt drama, djævelsk udtænkt af etapernes chefdesigner Bent Nielsen fra DCU. 8 km. i alt med en lang og stejl bakke placeret på rutens sidste tredjedel. Et ondt bjerg i kategori med Ejner Baunehøj, men alligevel kun en lille forsmag på,

hvad der ventede rytterne i Vejle på løbets sidste etape. Holdtidsskørsel er en taktisk disciplin. Benene hamrede i pedalerne og hovederne var i blød – også i følgebilerne. Udmattelsen var total og lægebilen måtte kaldes frem til målområdet, da en rytter fra Team Kagshuset kollapsede. H.C.Anderledes blev ramt af skæbnens ugunst, da en traktor med anhænger havde sinket holdet på vej op ad bjerget. Med det mandskab, der var til rådighed, havde det ikke været muligt, at afspærre samtlige mark- og sideveje på ruten. Og således lykkedes det en sikkert munter og høststemt landmand på en grå Ferguson at stjæle nogle få dyrebare sekunder fra holdet fra Odense. Uden at han opdagede det – salig er den enfoldige! Vi andre fik ikke lov at leve i uvidenhed.

Kortegekørslen ind til Fredericia blev en af Tourens smukkeste. En klar eftermiddagssol lod lyset skinne på hold efter hold mellem pillerne på den Gamle Lillebæltsbro, mens ekkoet fra vejbanens jernplader sang: Nu kommer vi, nu kommer vi... Modtagelsen på Rådhuspladsen i Fredericia blev ligeså enestående. Forrest i kortegen kørte Team Fred-i-Ricia med de gule vimpler, hjembyen var deres. Og den fik heller ikke for lidt, da både borgmester og socialudvalgsformand bød karavannen velkommen til en by, som med rette har en del at være stolte af i den sociale indsats. Rådhuspladsen var et stort virvar af biler, cykler og mennesker.

Varmen i modtagelsen var der brug for. Som dagen gik på hæld, blev det koldere og blæsende. Et omslag i vejret var på vej.

Det vigtigste ved en plan er at have en anden plan, et alternativ. Hvis det ikke er tilfældet, kan fantasien være en god hjælp, når der skal ændres i et fastlagt program. Det blev der brug for på Tourens næstsiste etape fra Fredericia til Kolding.

Vejret var slemt med styrtregn og en halv pelikan i tilgift. Blæst, regn og kulde var ikke lige det, et hårdt prøvet felt havde brug for. Dagens konkurrence, behændighedskørsel, var oprindeligt henlagt til et afspærret, men særdeles åbent areal ved Kolding Storcenter. - Men hvad nu, hvis vi får rejst et telt på området, så feltet kan komme i ly, få varme og forplejning, og hvad nu hvis vi ser vejret lidt an, og i overensstemmelse hermed, evt. flytter konkurrencen ind til målområdet v. Riberdyb i centrum af Kolding, hvor rytterne samtidig kan komme i ly på værestedet Regnbuen, mens teltet, før placeret ved Storcentret, nu bliver rejst og genfødt i en ny og mere fuldkommen inkarnation, så vi efterfølgende kan få aftensmad under teltdugen og gennemføre alt det andet, vi nu plejer at gøre efter en endt etape? Nogenlunde sådan faldt spørgsmålene fra Cliff Kaltoft, og nogenlunde sådan blev det. Logistik er i familie med elastik.

Alt sejlede i regn. Nogle af rytterne var iført regntøj, mens andre gjorde brug af sorte plasticsække. De mere snu eller ligeglade typer droppede det hele fra starten - gennemblødt blev man jo alligevel, inde-

fra som udefra. Alle led på den etape, og feltet blev sprængt i stumper og stykker i en syndflod af regn og hård vind. Fra følgebilerne blev rytterne opmuntret og opfordret til at blive sammen, men det var svært. Fejebakken var på hårdt arbejde. Og ved ankomsten til Kolding Storcenter var der meget langt imellem de første og de sidste. Teltet var tryllet frem og Tourens kok, Alec Cray Robertson, serverede varm suppe i det mobile feltkøkken. Alle søgte ly for regnen, og lod sig lede af duften fra suppegryden. Motorcykelbetjent Kaare Knudsen blev dog stående ved indkørslen for at dirigere gruppettoen ind. - Her bliver jeg stående. Når rytterne kan gennemføre en etape i det vejr, så kan jeg sgu også stå her i en halv time endnu. De skal se, at de er ventet! Opbakningen til løbet og rytterne fra betjentene i Rigspolitiet Færdselsafdeling var enestående.

Kortegekørslen ind til Riberdyb og værestedet Regnbuen i Kolding blev endnu en oplevelse. I front kørte Team Regnbuen ind i hjembyen med de grønne vimpler, som de havde vundet gennem afstemning blandt feltets ryttere dagen forinden. En smuk gestus, som vist var blevet understøttet af mild bestikkelse og dygtig lobbyisme. Konkurrencen i behændighedskørsel blev gennemført, og mens ryttere og andet godtfolk fik varmen i Regnbuens lokaler, klarede vejret op. Alle var lettede. I løbsledelsen var man særligt glade for, at det dårlige vejr ramte løbet så sent.

Tourens sidste etape fra Kolding til Vejle blev hektisk og intens. Mange point og resultater kunne endnu hentes under afviklingen af intet mindre end to konkurrencer. Det australske forfølgelsesløb fra første etape skulle køres til ende, og på Helligkildevej ventede den definitive udfordring - en vaskeægte enkelstart på en uhyggelig stejl stigning uden for kategori. Der blev kørt rigtig, rigtig stærkt i forfølgelsesløbet på de lige stræk langs Strandvejen ind mod Vejle. I spidsen for den efterfølgende kortegekørsel gennem byen og i bakkerne omkring Bredballe sad det lokale hold Team Himmelblå, efterfulgt af et slidt og forventningsfuldt felt.

Den afsluttende enkeltstart var en fantastisk kraftpræstation. Alle som en sled sig op af bakken med alt, hvad der var tilbage i benene. Stopuret og den elektroniske tidtagning registrerede nådesløst minutter, sekunder og hundrede dele af sekunder. Gamle nederlag og hårdt levet liv forsvandt for en stund i udmattelse, glemsel og forløsning. Tandem efter tandem kæmpede sig vej op gennem skoven, op gennem skarpe hårnålesving, op gennem menneskemængden, op mod målstregen. Venner og tilskuere var der mange af, og det kunne høres.

Kortegekørselen ind over målstregen til Vejle Idrætshøjskole blev et inferno af sirener, tudende biler, brøl og glædesudbrud. Tour de Udsat var kommet i mål. Ni ryttere forlod løbet efter den første dag, og to andre måtte opgive undervejs på grund af gamle skader og skavanker, men ellers var det et samlet og sluttet felt, der kom hjem. Festmiddagen, præmieoverrækelsen og aftenkoncerten med Ole Friis Band blev uforglemmelig. Hold på hold forlod bordene i den festpyntede sal og blev hyldet, så taget var ved at lette. Stående klapsalver, jubel og respekt. Hver en rytter, hvert et hold, alle holdledere, mekanikere, bagmænd og bagkvinder voksede den aften. Thytramperen blev hædret for Gud ved hvilken gang, og hold efter hold blev fremhævet og præmieret for deres særlige præstationer, kvaliteter og bedrifter. Alle var på, alle var vindere. I den samlede stilling kom Team Himmelblå fra Vejle ind på en tredjeplads. På andenpladsen kom drengene fra Team Kongens Ø, som i dyb respekt og anerkendelse klappede højest da løbets vindere – Team Fred-i-Ricia – blev annonceret. En stor aften og et stort løb.

EPILOG

Hvad er et godt liv? Svarene er mange. Umiddelbart vil vi vel sige, at det handler om at være rimelig rask, at kunne forsørge sig og sine og at opleve et vist mål af lykke. Med til det gode liv hører også, at vi får en chance, og at andre mennesker tror på os. Det handler om muligheder, om at få udfordringer og møde anerkendelse.

Tour de Udsat var en kampagne for det gode liv, hvor alle fik en chance. Hvor ingen i udgangspunktet blev fundet for let eller opgivet. Og hvor alle fik mulighed for at komme i mål i deres eget tempo og på deres egen måde. Alle mennesker har ressourcer og noget værdifuldt at bidrage med til fællesskabet og til samfundet. Og alle har vi brug for livsnære mål og projekter, som rækker ud over den mere ordinære jagt på penge og status. Det kan være ønsket om at forblive ædru eller stoffri og få et arbejde, det kan være ønsket om at drikke lidt mindre i dag end jeg gjorde i går, eller det kan bestå i, at få en lidt bedre kontakt til de børn eller den familie, som jeg ikke har set længe. Det kan handle om at møde andre mennesker på f.eks. et værested, at få omsorg og opleve forståelse, at få sine stiksår behandlet, noget godt at spise eller en seng at sove i. Håbet må aldrig opgives. Sker det, hører alting op, og livet bliver håbløst og meningsløst.

Konferencen på Vejle Idrætshøjskole, som afsluttede Tour de Udsat, tog netop afsæt i vores forestillinger

om det gode liv. Og i de ganske store spørgsmål om, hvad der skal til for at styrke integrationen af de udsatte grupper i samfundet.

Som kampagne var cykelløbet med til at understrege, at idræt og motion er vigtige elementer i det skadesreducerende og sundhedsfremmende arbejde. Det kan lyde selvindlysende, og er jo også alment kendt. Idræt, motion, kost- og levevaner spiller selvfølgelig en helt afgørende rolle for vores helbred, for vores velbefindende og for vores livskvalitet. Specielt hvis idræt og motion kan dyrkes i fællesskab med andre. Til trods for at der er rigelig med videnskabelig dokumentation for sammenhængen, så forekommer det alligevel som om, at denne viden er "glemt" i forhold til indsatsen for de udsatte grupper. Her er virkelig en opgave at løfte. I forhold til de udsatte grupper, som står uden arbejde og for nogles vedkommende uden bolig, og som kan have mange forskellige problemer med misbrug eller psykiske lidelser i forskellige kombinationer, er der tale om en meget stor udfordring. Vi taler om ca. 50.000 mennesker, som ud over alt det andet, de også står uden for, er uden for det etablerede forenings- og idrætsliv. Det er derfor vigtigt at støtte udviklingen af nye initiativer og partnerskaber mellem idrættens verden og det sociale arbejde, så lysten til at dyrke idræt og fremme sundhedsarbejdet kan styrkes. Der er brug for at tænke nyt i forhold til udmøntningen af den offentlige støtte og i forhold til foreningsformer og samarbejde, hvis idrætslivet og idrætsfællesskaberne for alvor skal få en positiv betydning for de udsatte grupper.

Det er indlysende, at idræt og motion er værdifuldt i sig selv. Men idrætten og fællesskabet omkring den, spiller også en vigtig rolle i forhold til vores sociale liv. Vi lærer at tabe, og vi lærer at vinde. Vi lærer, at der ikke er vindere uden tabere – og omvendt. Vi lærer at vinde med anstand, og vi lærer, meget tydeligt og eksemplarisk, at intet hold er stærkere end det svageste led i kæden. Et etapeløb som Tour de Udsat var om noget en understregning af, hvor vigtigt det er at stå sammen, at opmuntre hinanden og at bruge hinandens styrker og forskelligheder. Alle disse færdigheder kommer ikke af sig selv – de skal læres. Og det bruger vi bl.a. idrætten til. Idrætsudøvelse og deltagelse i klubber og foreninger handler derfor om mere end motion og sundhed. Det er også et "træningslokale" for udviklingen af en lang række færdigheder, som kommer os til gode andre steder i livet, f.eks. på arbejdsmarkedet. Når man dyrker idræt, kan man at få et sundere liv, nye kammerater og netværk, og udvikle vigtige arbejdsmarkedskvalifikationer.

Der er ingen tvivl om, at en lang række af de kvalifi-

kationer, som vi bl.a. lærer og udvikler i idrætsfællesskaberne, er de samme som dem, der efterspørges på arbejdsmarkedet. Derfor er det dobbelt slemt, når en stor gruppe mennesker af den ene eller anden grund står uden for både arbejdsmarkedet og idrætsfællesskaberne. Blandt de udsatte grupper er der mange mennesker, som ikke er parate til arbejdsmarkedet. Det ved alle vist godt, hvis man ellers har viljen til at se igennem den megen politiske retorik. Men omvendt, så er mange altså parate. Også her er der brug for at gå nye veje og at inddrage de erfaringer, der gøres bl.a. i Landsforeningen af VæreSteder, med henblik på at lette overgangen til et liv på arbejdsmarkedet for de mennesker, der har genfundet ressourcer, livsmod og livsappetit. Ofte tror sagsbehandlerne ikke rigtig på, at en beskæftigelsesindsats kan lykkes, virksomhederne er skeptiske eller bekymrede for lønsomheden, og ofte tror de udsatte brugere af de sociale tilbud heller ikke rigtig på, at det kan lykkes. Optimismen og håbet skal løftes frem i indsatsen, for det kan lade sig gøre, hvis vi vil. På sin egen måde har Tour de Udsat været med til at vise, at der er ressourcer at bygge på, og at der er en vilje og en evne til at gennemføre de mål, man sætter sig. Vi kan meget mere end vi selv og andre forestiller os – når blot vi får muligheden og chancen!

Store idrætsmænd vurderer vi efter, hvad de har præsteret. Beundring og autoritetstro kan være latterlig, men manglende autoritetstro kan også være lidt komisk. Det som Bjarne Riis for eksempel har været udsat for, er, at små mænd sætter en stige hen til ham, kravler op, prikker ham på skulderen for skadefro at fortælle ham, at så stor var han altså heller ikke. Det er lidt komisk. Hvis de mange ryttere i Tour de Udsat skulle mærke vægten af stigen, så husk latteren. Der er ikke mange i dette land, som har gennemført et benhårdt etapeløb fra København til Vejle på lignende vilkår og betingelser.

Ve den, som tænker ilde herom!

FREDERIK LYNGE

Deltager i Tour de Udsat på Team CSSU Århus

I en lille toværelses lejlighed på Vorregårds Allé i Aarhus bor Frederik Lynge, 52 år. Frederik er, foruden så meget andet, karateinstruktør med sort bælte i den ædle, japanske kampkunst, som dyrker stram kropsbeherskelse og selvindsigt. Af samme grund er lejligheden fyldt med små opslag og citater fra kendte og kloge hoveder med tilknytning til østlig filosofi og kampsport: "Søg den perfekte viden. Vær trofast. Vær udholdende og stræbsom. Respekter dine omgivelser. Vær ikke voldelig i dine omgivelser". Eller: "Respekter andre, udnyt din viden til ikke at skade andre". Eller: "Det er ikke et job at hjælpe andre, det er en velsignelse". Blandt de mange sedler har en enkelt en særligt fremtrædende plads: "Vigtigere end at være den bedste, er at gøre sit bedste", citeret efter den store karatemester Miyamoto Musashi, som levede fra 1584-1645.

- Oprindeligt kommer jeg fra Upernavik, en lille bygd højt mod nord på vestkysten af Grønland. Min far var fanger, men omkom under jagt, så min mor blev enke allerede som 20-årig. Hun blev dog gift igen med en ny mand, som foruden at være fanger også var kateket eller hjælpepræst i bygden. I alt har jeg ti hel- og halvsøsken- de samt et par stykker til, som døde da de var helt små. Jeg opfatter mig lidt som familiens sorte får. Som lille og i en alder af 2-3 år blev jeg sendt længere sydpå til

et børnehjem i Aasiaat, fordi jeg havde en dårlig hofte. Efter nogle år her blev jeg sendt videre til Rigshospitalet i København og til Kalundborg Kysthospital, hvor jeg ud over at lære at læse og skrive, også fik stillet diagnosen Calvé-Perthes, som er en medfødt sygdom, der nedbryder knoglevævet i lårbensknoglen. Som 11-12 årig kommer jeg retur til børnehjemmet i Aasiaat, og lever herefter som ung og voksen mand i Grønland. – Det meste af min familie drikker, og de voksne, som jeg var sammen med, drak temmelig voldsomt. Selv begyndte jeg at drikke da jeg var omkring 19. Inden jeg var fyldt 25 år, var jeg en fortrukket idiot.

- Omkring 1990 blev jeg kontaktet af en læge på Rigshospitalet, som kunne fortælle, at jeg var skrevet op til en operation i København. Hjemmestyret betalte rejsen, og efter en måneds tid i Danmark tog jeg retur til Grønland. Nyopereret, rask og det hele. I Nuuk har jeg arbejdet som portør på sygehuset, som daglejer på havnen med lodsning af rejetrawlere, og med en masse andet forefaldende arbejde. Det er også omkring dette tidspunkt, jeg for alvor får interesse for Shotokan karate og begynder at træne. Jeg har været karatetræner og har gennemført karateinstruktørkursus på Egedesminde Efterskole v. Odder. Jeg har sort bælte.

- 2001 flyttede jeg til Danmark, hvor jeg har været lige siden. I begyndelsen boede jeg hos noget familie her i Århus, men egentlig var jeg vel mest hjemløs. I en periode havde jeg et job som lagerarbejder ude i Viby. I dag bor jeg i egen lejlighed og er på kontanthjælp, men jeg vil gerne ha' et job. Jeg kommer en del på værestedet i Jærgergårdsgade og på Kofoeds Skole, hvor jeg bl.a. hjælper til i køkkenet. Lokalt er jeg med i arbejdet for at forbedre hjemløse og udsatte menneskers vilkår som næstformand i SAND, som står for Sammenslutningen af Nærudvalg i Danmark. Derfor har jeg også været med til Brugernes BaZar i Århus og København, som de sidste par år er blevet afholdt af Rådet for Socialt Udsatte.

- Da cykelturen Tour de Udsat blev nævnt på værestedet, var jeg straks med på ideen. Jeg er altid med på en god oplevelse, og så var der gratis mad. I begyndelsen trænede vi et par gange om ugen, og det var helt igennem fedt med noget fysisk træning, gode oplevelser og møder med gamle og nye venner. Min makker på turen hed Jens, en anden slædehund fra det kolde nord, som jeg sætter meget pris på. Det fedeste på turen var det gode kammeratskab og mødet med alle de drukkenbolte og narkomaner, som har et liv, der ligner mit eget. Det var en stor oplevelse, at der blev gjort noget særligt for os. Det varmer, at der er en masse folk og frivillige, som gør noget for lille mig – selv har jeg jo ikke gjort andet end at cykle og smile til mennesker undervejs. Jeg har

virkelig glædet mig over at blive set og hørt på vores tur gennem Danmark, og over befolkningens modtagelse af os i start- og målområderne i byerne. Og så må vi jo håbe, at de mange politikere vi også har mødt, har hørt og set godt efter... for der er meget at gøre.

- Ind imellem var turen altså også hård. Regnvejrsetappen mellem Fredericia og Kolding var udmattende, og det var den afsluttende bjergetape i Vejle altså også. Her var jeg flad. Men også på de indre linjer har vi selvfølgelig haft vores diskussioner på holdet, når det spidsede til med at overholde løbets regler omkring indtagelse af alkohol og stoffer.

- At være socialt udsat betyder for mig, at være udsat eller udelukket fra familiens kærlighed. På grønlandsk har vi vist ikke et tilsvarende ord, men alle grønlandere kender i hvert fald ordet "qivitoq", som betyder fjeldgænger eller selvmorder. En fjeldgænger er, som ordet siger, et menneske som er gået på fjeldet, og som har valgt at leve alene og isoleret. Grundene hertil kan være mange – man kan føle sig såret eller man kan føle, at man har tabt ansigt. Men i hvert fald kommer fjeldgængerne aldrig tilbage til familien og bygdens fællesskab.

- For mig var Tour de Udsat ikke en anledning til at blive tørlagt, for det var jeg på det tidspunkt, men det var en god anledning til at komme væk fra den daglige trummerum, og til at søge fællesskabet.

"Alkoholen er mit eget problem, og når jeg ikke gider mere, dropper jeg øllerne. Jeg er fuld, når det passer mig, og ædru når det passer mig" fortæller en af de små sedler, som sidder på opslagstavlen.

HENRIETTE LÜTZEN

Deltager i Tour de Udsat på Team Himmelblå

- Jeg får kendskab til værestedet Café Himmelblå gennem NA-grupperne. Og det er her på værestedet, at jeg stifter bekendtskab med Tour de Udsat. Det fanger øjeblikkeligt min interesse, og jeg siger ”ja” fra dag et. Som ny clean kan træningen og løbet hjælpe mig til at fokusere på sammenhængen mellem det fysiske og det psykiske. Udfordringen og fællesskabet omkring en stor oplevelse kan kun hjælpe mig til at få det bedre. Jeg vil også gerne være med til at flytte holdninger blandt såkaldt almindelige mennesker, som ofte tror, at misbrugere og eksmisbrugere kun er stakler. Vi har masser af ressourcer og gå på mod. Op til turen har jeg løbetrænet fra april, og så har vi jo fået cyklet en del på de nye tandemcykler. Nogle af os har også deltaget i egentlige motionsløb, inden det gik løs for alvor.

- Cliff Kaltoft fra Landsforeningen og Marika, som er leder af Café Himmelblå, spurgte på et tidspunkt, om jeg ville stille op til et direkte interview på TV-2 i Go’ Morgen Danmark – sammen med socialministeren og Cliff. Hold kæft, hvor var jeg nervøs. Men aftenen inden tog vi til København, og vi fik stille og roligt talt situationen og opgaven igennem. Det var en stor oplevelse at være med, og godt at opleve, at jeg kunne holde hovedet koldt, og at det lykkedes at få fortalt om Tour de Udsat på en måde, så det vist gav mening. Jeg havde dog nogle overvejelser i forhold til dele af min familie, som jeg ikke

har set eller haft kontakt til i flere år. Men omvendt så syntes jeg faktisk, at det var et helt fint tidspunkt at få fortalt, at jeg var ok og inde i en god gænge. Om de så har set indslaget, og om f.eks. min mor har set det, ved jeg faktisk ikke.

- For mig var Tour de Udsat en kæmpe oplevelse. Oplevelsen af at køre ud af København i et kilometerlangt felt var helt suveræn. Der var bare så mange mennesker, som jeg kendte – dels i feltet, men også blandt folk på gaden, som var kommet til for at se på og bakke os op. På Rådhuspladsen var der også flere, der var henne og sige, at det da vist var mig fra TV, og at det var godt gået. Det blev jeg ret glad for.

- Men det var altså også ret fedt at komme i mål i Næstved på anden dagen og få at vide, at Team Himmelblå havde vundet kongeetapen. Det var vildt overvældende. Vi havde kørt 74 km, og havde tilligemed været ude i en sindssyg sprint ved Haslev Hallen, som virkelig trak tænder. Jeg og hele holdet var ret modløse, og jeg kan huske fornemmelsen af, at jeg sgu nok aldrig kom til mål i Vejle. Det var virkelig hårdt. Men stemningen vendte lidt, da vi havde fået lidt at spise, og vi var helt vilde af begejstring, da resultatet endelig kom. Hyldest fra 200 mennesker i teltet og en check på 5.000 kr. fra Næstved Kommune til vores hold! Det kan nok være, at varmen og modet kom retur.

- Den samme oplevelse gentog sig faktisk på løbets sidste etape. Inden vi nåede Vejle, som jo er vores hjemby, lå vi på en samlet sjette plads. Men på afslutningsetapen skulle der både køres Australsk forfølgelsesløb og en individuel bjergsprint på tid. Så der kunne reelt hentes en del point i den samlede stilling. Da vi når til afslutningsfesten om aftenen, aner vi ikke, hvor vi er henne. Bort set fra at vi undervejs har givet alt, hvad vi har i os – og lidt mere til. Og er du vild! Placeringerne annonceres bag fra, og da vi kommer forbi nr. seks, dernæst nr. fem og til sidst nr. fire, bryder jublen bare løs. Vi ryger durk ind på en samlet tredje plads i den samlede stilling. Vi kom på podiet – og tænk, i fjernsynet havde jeg sagt, at vi ville ende blandt de tre bedste!

- Selvfølgelig var der kriser og skuffelser undervejs. Der var regnvejr, hvor vi var våde og frøs som hunde. Og der var situationer, hvor der virkelig var brug for at bakke hinanden op. Det er ingen sag at støtte hinanden, når det går godt, men når det gør ondt og kriserne og konflikterne kommer, så bliver det for alvor svært at tage imod opmuntringen fra hinanden og fra følgebilen. Som et clean hold var vi selvfølgelig også trætte af TV-2 nyhederne og deres dækning af løbet. Vi syntes, der

manglede respekt for løbet, men også at der, blandt os selv og blandt holdene, manglede lidt selvjustits og respekt for hinanden.

- At være socialt udsat betyder for mig en følelse eller mangel på en følelse, som gør at man ikke kan leve op til normerne for et almindeligt liv. Selv har jeg ikke en bestemt episode i mit liv, som kan forklare min livsbane. I dag er jeg 37 år og har nok prøvet det meste. Skole- og uddannelsesmæssigt har jeg aldrig haft problemer – jeg havde et gennemsnit på over 11 efter endt 9. kl., men jeg havde det samtidig svært med min nærmeste familie. I dag gider jeg ikke mere plat og junk, ikke mere fængsel og ikke mere løgn. Jeg har valgt et nyt liv. Det har til tider været et hårdt liv, det gamle, men det har også været med til at gøre mig til den, jeg er.

- Jeg drømmer om at få børn. Det vil jeg gerne ha'. Og til januar starter jeg en uddannelse som social- og sundhedsassistent. På længere sigt vil jeg gerne arbejde med misbrugs- og psykoterapi. Jeg er optaget af at give en lille bitte smule tilbage af dét, som jeg har oplevet i mit korte liv. Min udfordring er at kunne hjælpe andre mennesker på deres vej. Jeg kan hjælpe mig selv ved at hjælpe andre.

TORBEN KVIST

Deltager i Tour de Udsat på Team Regnbuen

- Jeg hørte første gang om Tour de Udsat fra en, der hedder Peter, som er bruger af værestedet Regnbuen i Kolding. Selv kom jeg på det tidspunkt en del på et andet værested i byen, Folkekøkkenet, som drives af KFUM's Sociale Arbejde. Jeg ville enormt gerne med, men der var desværre ikke plads på holdet på det tidspunkt. Jeg er vild med at cykle, og har engang været medlem af en cykelklub i en 5-6 år. Men så viser der sig alligevel en mulighed, da der pludselig bliver en ledig plads på holdet.

- Jeg havde absolut ingen kondition, var ikke i træning og i øvrigt temmelig langt nede efter at mig og min kæreste havde splittet op. Vi havde haft mange konflikter om forældremyndigheden til vores søn. Men af lederen på Regnbuen, blev jeg udstyret med et svømmekort til den lokale svømmehal, ligesom jeg deltog i ture og cykeltræning sammen med det øvrige hold. Det var bare fedt.

- For mig var den største oplevelse på Touren, at høre startskuddet på Rådhuspladsen i København. Det var helt vildt at opleve de mange, mange mennesker der så på, da vi kørte ud af Vesterbro og at høre de mange klap, pift og opmuntrende tilråb fra tilskuerne. Det var sgu stort. Det var også en kanonoplevelse at opleve motorcykelbetjentene, som kørte med og passede på os hen

over hele ugen. Deres væremåde, udstråling og humor sad lige i øjet. De tog os, som vi var. Jeg har stor respekt for deres evne til at være i øjenhøjde. Samtidig har jeg jo lært en masse nye mennesker at kende, ligesom jeg har fået nye venner under cykelløbet. Jeg har også lært et nyt værested at kende, som jeg nu gør brug af. Før hen troede jeg at Regnbuen kun var et sted for narkomaner, men her kommer jo mange forskellige mennesker.

- Selvfølgelig var der også hårde oplevelser og strabadser undervejs. Faktisk blev jeg uvenner med min makker på den sidste dag, og det var jo ikke så godt. Min makker mente, at vi kørte i for lavt et gear, og til sidst hoppede han af i ren arrigskab og slog knæet. Selv var jeg også ret irriteret. Jeg havde været hjemme og sove sammen med min søn om natten, men havde ikke sovet så meget, og jeg havde ikke røget min morgenpibe. Alt var bare så surt, og der blev fandeme kørt stærkt. Men jeg gennemførte alligevel den sidste bjergtidskørsel sammen med en ny makker. Det var stærkt at komme i mål.

- For mig handler udsathed om at mangle en kæreste og en familie, som nok er der, men som jeg ingen kontakt har til. At være udsat vil sige at mangle omsorg, arbejde, lyst og energi. Det kommer sikkert af misbrug. Jeg er dybt afhængig af hash, og har været det i flere år. Jeg har brug for at komme i behandling nu, og vil også meget gerne ha' en uddannelse som dykker. Der er et eller andet med mig og vand. Forleden var jeg nede at dykke på 17 meter og i stærk strøm, men jeg klarede det. Jeg vil gerne blive clean, være dykkerinstruktør eller erhvervsdykker og blive i stand til at fastholde en god kontakt til min søn. Men noget skal der altså ske. Jeg lever meget spartansk og for 35 kr. om dagen – resten går til hashen.

- For mig har Tour de Udsat sat nye tanker i gang, og jeg får frigjort nogle endorfiner. Jeg svømmer stadigvæk, og min gamle racercykel er sat til reparation, efter at den har stået stille i mange år. Sammen med gutterne fra Regnbuen har jeg deltaget i et motionscykelløb i Røde-kro efter, at vi kom hjem fra Touren. Vi skal også ud og køre stærkt i Tour de Alpetramp, som er årets sidste motionsløb under Danmarks Cykle Union.

LENE GRAM MADSEN

Deltager i Tour de Udsat på Team Himmelblå

- Jeg hørte om Tour de Udsat fra Henriette, som jeg kender fra Vejle, da vi mødte hinanden til Sindsro Cup på Amager. På det tidspunkt havde jeg været clean i 18 måneder. Jeg har aldrig siddet på en tandem, men har dog cyklet lidt. For blot halvandet år siden ville jeg aldrig ha' drømt om, at jeg skulle med på sådan en tur, men jeg mødte sgu op på Rådhuspladsen og stødte til holdet, da de ankom fra Vejle. Fit for fight. Og lidt fysisk træning har jeg da fået gennem gåture, bordtennis og volleykampe, da jeg var i stoffri behandling på Bornholm. Jeg har også vægttrænet i Svanemøllen, efter at jeg er kommet hjem. Og det trængte jeg til. Jeg har været stofmisbruger i mange, mange år. I dag er jeg 53 år og nyder mit liv som clean, men misbruget har også slidt på mig. Jeg har fået metadon hver eneste dag i over 30 år.

- En af mine allerstørste oplevelser på Tour de Udsat var, da vi kørte ind i Vejle, som jeg kender fra gamle dage. Det var helt fantastisk at blive modtaget af gamle venner og bekendte, som stod blandt publikum. Jeg kendte mange af dem, også mennesker som stadig er i et aktivt misbrug, og som ikke troede deres egne øjne. Hvor lang tid har du været clean og hvordan er det? – blev jeg spurgt igen og igen. Det var lidt som at være rollemodel på en anden måde end ellers. Som om folk tænkte, at hvis hende hardcore Lene kan klare det, så kan vi fandeme også.

- Men Touren havde jo også en lang række andre fantastiske øjeblikke. Jeg synes, at samhørighedsfølelsen var noget helt specielt – fællesskabet og dét at vi alle kom igennem. Og tænk på, at vi ikke havde alvorlige uheld eller skader. Det er enestående at ingen vælter i et felt, der tæller så mange væltede mennesker. Det var også fedt at komme ind i byerne efter en lang og hård etape og opleve, hvor meget der var gjort for os. Der var rejst telt og scene, maden var som regel klar, og al ting var bare så tjekket. Det var også godt at besøge et par af værestedene undervejs, og møde gamle venner man har siddet i spjældet med, men som nu er blevet clean. Og vores færdselsbetjente var bare så skide søde og hjælpsomme – og tænk sig, at de satte sirenerne i gang, da vi rullede ind over målstregen. Det lød stort, og det var det. Tredje pladsen i løbet, som vi erobrede på den allersidste etape fra Kolding til Vejle, betød også meget for mig og for resten af holdet. Men mest af alt betød placeringen noget for vores holdleder, Marika. På det tidspunkt havde hun nærmest skreget sig hæs i opmuntrende tilråb fra følgebilen og på bakken op til Vejle Idrætshøjskole under den afsluttende tidskørsel.

- Med cykelløbet har jeg bevist noget for mig selv. Jeg kan mere, end jeg selv tror, og det kan jeg bruge i mit videre

liv. Andre synes jo også, at jeg har gjort noget stort – og det er ærlig talt en fed fornemmelse. Undervejs bragte Politiken et par artikler om Tour de Udsat, hvor jeg var med – med foto og det hele. Jeg fik en del SMS'er i den anledning: Godt gået!

- Jeg begyndte at fixe allerede som 16-årig, og havde på det tidspunkt længe været på kant med dem derhjemme. Jeg har fået to sønner, som i dag er voksne og følsomme. Jeg har oplevet mange store, voldsomme og mærkelige ting i mit liv. I dag er jeg clean og har fået en pension. Jeg vil så gerne ha' et kørekort, så jeg kan mærke friheden ved at komme rundt. Måske jeg kan køre Taxa. Jeg vil også gerne tage noget mere på i vægt, men det kommer nok.

EN LANDSFORENING I BEVÆGELSE

Landsforeningen af VæreSteder er en frivillig landsorganisation, der yder støtte til væresteder for socialt udsatte i Danmark. Udviklingen i den danske misbrugsindsats har placeret værestederne i en central rolle som ind- og udgangsdør i forhold til det etablerede behandlingssystem og som selvstændige samværs- og aktivitetstilbud. Siden 1995 har området været præget af stor vækst, og i dag er ca. 80 væresteder, med kontakt til mellem 8.000 og 10.000 brugere, medlem af Landsforeningen. På værestederne kommer der mange forskellige mennesker. Brugerne udgøres af stof- og alkoholafhængige og tidlige stof- og alkoholafhængige, men også af mennesker, der er eller har været f.eks. hjemløse, psykisk syge eller noget helt tredje. Denne mangfoldighed har skabt en kultur, der sætter mennesket i centrum. En kultur, hvor nøgleordene er respekt og ligeværdighed, og hvor der arbejdes intenst for at styrke brugerorganisering, hjælp-til-selvhelp og selvansvarlighed i et fællesskab, der giver mening for den enkelte.

Landsforeningen tilbyder rådgivning til væresteder og til offentlige myndigheder i spørgsmål om drift og udvikling af væresteder. Desuden udbydes der løbende en række kurser og efteruddannelsestilbud for ledere, medarbejdere og frivillige. Landsforeningen indsamler, udvikler og formidler viden på feltet gennem netværksarbejde, læringsforløb og udviklingsprojekter, gennemført i samarbejde med værestederne. De ak-

tuelle fokusområder for arbejdet er støtte til kvalitet og kvalitetsudvikling i værestedernes sociale arbejde, udvikling af samarbejdsrelationer og partnerskaber med kommunerne om bl.a. den arbejdsmarkedsrettede indsats samt vidensindsamling og formidling. Landsforeningen har i 2005 afsluttet et større udviklingsarbejde, som har involveret de mange væresteder i en beskrivelse af værestedernes fælles værdier og karakteristika. "Værestedstanken", som det nye, fælles arbejdsgrundlag er døbt, indeholder en række centrale beskrivelser af værestederne som frirum, hvor der samtidig skabes mulighed for samvær og omsorg, aktivitet, indflydelse og vækst. Erfaringerne fra dette og andre udviklingsarbejder er beskrevet i tre nye publikationer, som skal støtte værestedernes udvikling og forankring i de nye kommuner, som ser dagens lys i 2007. Med kommunalreformen bliver værestederne en kommunal "skal" opgave.

Tilbage i 2002 gennemførte Landsforeningen en stor landsdækkende høringsrunde om indsatsen for de mest udsatte grupper. Høringsrunden blev gennemført som en etapevis sejltur med det gode skib Haabet, hvor der undervejs blev lagt for anker og gennemført brugerhøringer i fem større byer i Danmark. Tour de Udsat har videreført nogle af de opgaver og udfordringer, der tegnede sig i kølvandet på rejsen med Haabet. Med cykelløbet og kampagnen omkring Tour de Udsat har Landsforeningen sat fokus på det gode liv, på idræt og sundhedsfremme og på en lang række andre initiativer, som er nødvendige for at forstærke kampen mod marginalisering og social udstødelse.

Du kan læse mere om væresteder og Landsforeningens arbejde i følgende publikationer:

Den Grimme Ælling.
Tidsskrift om og for væresteder i Danmark.
Landsforeningen af VæreSteder

Væresteder for stofmisbrugere og tidligere stofmisbrugere i Danmark.
Center for Rusmiddelforskning 2002

En rejse i det udsatte Danmark.
Logbog fra Haabet.
Landsforeningen af VæreSteder 2003

Mågerne over Storebælt.
En antologi om lederudvikling på væresteder.
Landsforeningen af VæreSteder 2004
Brugernes Værested.
Fra omsorg og lavtærskel til samvær og aktivitet.
Landsforeningen af VæreSteder 2005

Mulighedernes Værested.
Fra omsorg og lavtærskel til samvær og aktivitet.
Landsforeningen af VæreSteder 2005

Samfundets Værested.
Fra omsorg og lavtærskel til samvær og aktivitet.
Landsforeningen af VæreSteder 2005

UDEN MAD OG DRIKKE...

Bag hvert et cykelhold står en række mennesker og virksomheder som har bakket op med arbejdskraft, moralsk støtte, penge og tjenesteydelser. Og bag et stort cykelløb som Tour de Udsat står der ligeledes en række bevillingsgivere, sponsorer og enkeltpersoner, som alle har gjort deres til at løbet har kunnet gennemføres.

Landsforeningen vil gerne sig tak til alle de gode kræfter, som har støttet deres lokale hold. Støtten har bidraget til at ryttere, holdleder, reserver og servicemedarbejdere har fået en uforglemmelig oplevelse.

Samtidig skal der lyde en stor tak for den personlige opbakning løbet har fået fra socialminister Eva Kjer Hansen og Peder Pedersen, protektor for Tour de Udsat og formand for Danmarks Cykle Union. Og for at Socialministeriet, Arbejdsmarkedsstyrelsen og Sygekassernes Helsefond har sikret projektets grundbevilling. Tak til Danmarks Idræts Forbund og Danmarks Cykle Union, som har bidraget med penge og know how, og til Rigspolitiets Færdselsafdeling, Københavns Færdselspoliti og Rigspolitiets færdselsafdelinger i Roskilde, Odense og Vejle for uvurderlig støtte og bistand under vejs. Private virksomheder er trådt til. Uden Kildemoes Cykelfabrik havde løbet ikke kunnet afvikles på

splinternye tandemcykler, og uden Det Gastronomiske Hus i Vejle, havde løbet ikke fået den forplejning, som blev tilfældet. Tak til Fyns Serviceudlejning, Hertz Biludlejning, HR-Offset A/S, Vejle Idrætshøjskole, Dansk Folkeferie, Giordana, Landsorganisationen i Danmark, Kolding Storcenter, Sportsmaster, Vejle Rejser, Lone Borgen Keramik og Nikken. Tak også til de involverede byer og kommuner, til embedsmænd og politikere, og til de mange, mange andre bidragsydere, som var med til at gøre Tour de Udsat mulig.

Endelig en særlig tak til følgende: Bent Nielsen, Ole Skaarup og Mogens Larsen fra Danmarks Cykle Union, Kaare Knudsen og Lars Lorentsen fra Rigspolitiets Færdselsafdeling, Alec Cray Robertson, kok, Louise Amstrup, læge, Tune Andersen, fotograf, Lise Jul Pedersen og Rene Jensen, Mediehuset, Curt Sørensen, projektleder samt holdledere og servicemedarbejdere.

LANDSFORENINGEN AF VÆRESTEDER

Jyllandsgade 10, I - 7000 Fredericia
Tlf. 7592 4000 - Fax 7592 4009
E-mail: lvinfo@mail.dk - www.vaeresteder.dk
ISBN nr.: 87-989362-5-5